

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem, ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

5. Vnum peccatum non est poena alterius, & quomodo Deus tradat hominem desiderijs suis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

propter quam generaliter de omni affectionali qualitate, quo nomine & consuetudo comprehenditur, definit idem Iulianus, eam ex

Lib. 6. cont. maioribus etiam causis ita inhaerescere, ut aut magnis molitionibus, aut nullis omnino separantur. Hinc maximas bene vivendi difficultates nasci, cum vel sobrii tantisper essent à Pelagiana vertigine, vel premerent acrius ingenue fatabantur.

In Epist. ad Demet. cit. Nam Pelagius confitetur: *Humana rationi vel ut quandam caliginem longo usu peccandi obduci.*

Ibid. Confitetur per eum bonum naturam quodammodo *Pelag. lib. de obrui.* Confitetur hominem nimia visorum consuetudine velut quadam tenere necessitate peccandi, & *Aug. lib. de grat. Christi c. 33.* quamvis bonum appetere voluntate, usum tamen præcipitari in malum. Confitetur in plenitudine temporis neminem potuisse legem per maiam consuetudinem custodire. Confitetur hoc sensu nos esse

In Comment. c. 4. ad Gall. num. 3. natura filios iræ, quia, ita nos fraternæ traditionis consuetudo pisse lerat ut omnes ad damnationem nati videremur. Et sanè quid aliud sibi vult secunda

In Comment. c. 2. ad Epist. num. 8. natura, quod confutunt nomen uterque Pelagius & Iulianus tribuunt nisi tam pertinacem esse consuetudinis contra voluntatis impetus resistentiam, quasi naturæ ipsius cardines convellere ac transferre niteretur? Quam doctrinam eorum intuebatur Augustinus, quando retorquens eorum tela dicit ipsos Pelagianos quandam peccandi infirmitatem imò necessitatem inducere, adeoque liberum bene

Lib. 1. oper. imperf. cont. Iul. f. 155. vivendi arbitrium tollere. Sed vos, inquit, ista peccata (consuetudinis) ex illis venire peccatis quamvis a necessitate commissa sunt in illo saltem conceditis qui dicit, quod nolo malum hoc ago. Qui enim ut istam patitur necessitatem non nisi peccandi consuetudine primitur, procul dubio priusquam peccaret nondum necessitate consuetudinis premebatur. Ac per hoc etiam secundum vos peccandi necessitas unde abstinere liberum non est illius peccati pœna est, à quo abstinere liberum fuit quando nullum pondus necessitatis urgebat. Ex libro secundo operis imperfecti: Sed & tu cum dicere soles in his Apostolicis verbis violentiam male consuetudinis exprimi, quid

Fol. 222.

A est quod modo dicere voluisti &c. cum videas quam sit voluntas ei infirma qui dicit, non quod volo ago. Istum saltem queso permittite divinum posere auxilium in quo defecisse certus sum v. l. m. t. a. s. a. b. i. r. r. u. m. Ex quibus liquido apparet, quam splendide sibi ipsis contradixerint Pelagiani, in asserendis peccatis consuetudinis ejusque superandæ difficultate. Tria enim sua simul dogmata uno ictu subruunt, quibus docent, primò nullam esse peccandi infirmitatem multoque minus necessitatem; Deinde, eam præcedentis peccati esse non posse supplicium; Denique semper liberum remanere arbitrium quo quælibet peccata superentur. Notavit & alibi hanc dogmatum suorum suffocationem Augustinus:

Nam ubi mala consuetudinis voces esse conceditis, atque ita voces vestri dogmatis suffocatis, dic, si audes, quomodo volentati huius liberum sit abstinere à malis ubi audes non quod volo ago. Aut vega malum, ubi audes, non quod volo facio bonum, sed quod nolo malum hoc ago. Et alio in loco: *Si propter malam consuetudinem, sicut sapienter, clamat homo, non quod volo bonum, facio bonum, sed quod nolo malum hoc ago: certe vel in isto fatemini humanam voluntatem vires bonorum operum perdidisse. Cui nisi divina gratia subveniat adiuturum quid ei prodest copiosum & ornatum cuiuslibet exhortantis eloquium.*

Lib. 2. oper. que ita voces vestri dogmatis suffocatis, dic, si audes, imperf. f. 245

Lib. 2. f. 2 Sed in istas angustias præcipitati sunt, dum clarissimæ veritatis lumen fugiendo fateri nolunt, in illo Apostoli loco, scio quia non habitat in carne mea bonum, totoque illo disputationis contextu significari concupiscentias aliquas malas, sive libidines, veluti pœnam à Parentibus tractam in membris delitescere quæ militent adversus animam, ac spiritui resistendo prælium suscitent, contra quos Christianus miles invocet Salvatoris auxilium ut liberetur à corpore mortis hujus. Totum enim errorem suum Pelagianum hac unica confessione jugulassent, ut Augustinum libro secundo contra

c. 3: Iulianum notasse jam supra diximus.

c. 3:

c. 3:

c. 3:

c. 3:

c. 3:

Vnum peccatum non est pœna alterius, & quomodo Deus tradat hominem desiderijs suis.

CAPVT QVINTVM.

QVÆ sanè Antilogia Pelagianorum qua peccandi necessitatem ex consuetudine venientem illius peccati pœnam esse consistenter à quo abstinere liberum fuit quando nullum pondus necessitatis urgebat eo notabilior est, quod magno argumentorū strepitu contendere soleant ad dirumpendos originalis peccati laqueos, falsissimam esse doctrinam Catholicorum, qua ex scripturis docent, unum peccatum divino iudicio sæpè alterius esse supplicium sive damnandi prædestinati sint, in quibus ita vindicat Deus propter iniquitatem superbiam, sive contra ipsam superbiam iudicandi & erudiendi, si filij sint misericordiam. Sic enim contra Pelagianorum fastum dicimus, necessarium fuisse

A homini ad auferendum superbiam vel gloriæ occasionem, ut absq; peccato esse non possit.

Absurdissimum, inquit Augustinus, & stultissimum putat peccatum fuisse necessarium, ne peccatum esset, hoc enim perinde esset ac si diceretur, necesse est peccare ne pecces. Nam & ipsa superbiam sine dubitatione peccatum est, imò verò, inquit Pelagius, tam peccare superbiere est quam superbiere peccare.

Lib. de nat. & grat. c. 27

Ibid. c. 28.

c. 29.

c. 29.

I

amplius

amplius dicam nisi quia potest credi, quod ignes ignibus extinguntur, si credi potest, quod peccati peccata curentur.

Lib. de nat. & gratia c. 24.

Ibid. c. 27.

Ibid. c. 30.

Tribus vero potissimum argumentis nititur ut istam veritatem expugnet. Primum est, quia, nullum malum boni alienius est causa. Alterum, quia Deus omnia potest sanare. Tertium quia non potest humilis homo fieri propter peccatum quod ipse non facit. Quod Pelagius his verbis excutitur: quomodo Deo pro illius peccati reatu subditus esse poterit, quod suum non esse cognoverit? sum enim non est, si necessarium est, nempe per Dei vindictam illatum. Aut si suum est, voluntarium est, & si voluntarium, vitari potest.

Rom. 1.

Lib. 5. cont. Jul. c. 3.

Ibid.

Ibid.

Ibid. c. 4.

Ibid. c. 4. initio.

Lib. 1. oper. imperf. 83.

In Comment. c. 1. ad Rom. no. 60. & 67

Ibid. n. 60.

Sed apertissimus ille Apostoli locus, quo toties dicit inculcatque vehementissimes, propter quod tradidit illos Deus in desideria cordis eorum in immunditiam: propterea tradidit illos Deus in passionem ignominie. Tradidit illos Deus in re, non in sensum; magnopere oculos eorum crebrabat, pertinaciamque terrebatur. Quem propterea multis modis eludere ac detorquere studuerunt. Nam Iulianus primo ea voluit hyperbolice esse dicta; cum invehitur, inquit in prophetam criminosa panarium ea nominibus aggravavit, quantumque peccati sui vitium emonum domicilio turpitudine horret ostendens, non tam reos quam damnatos sibi tales ait videri. Probans autem nullam hic intelligi posse veram traditionem: Iam enim, inquit, flagitiorum desideria astuabatur. Quomodo ergo per potentiam tradentis Dei putandi sunt in talia facta cecidisse. Deinceps verum etiam traditionis modum ex officina Pelagiana proferens subiungit postea: Cum desideria suis tradit dicuntur, relictis per divinam patientiam intelligendi sunt, non per potentiam in peccata compulsi. Hoc est ut Augustinus infra videtur exponere, Deus non tradit ut mala fiant, nisi patientem bonitatem prabendam cum sunt. Ad hoc enim afferebat illud Apostoli; Bonitas Dei ad penitentiam te adducit, quasi diceret, hæc ipsa tonitas Dei & patientia qua tradit hominem desiderijs nolentis peccatorem huic vitæ in ipsi scelerum perpetratione subtrahere, non modo non est peccati pœna, sed potius beneficium quo ad penitentiam adducatur. Quem esse Iuliani sensum clarius ex libris operis imperfecti colligas: ubi cum eundem Apostoli locum adduxisset per bonitatem Dei illam ipsam patientiam ac longanimitatem intelligit, qua excrucietur cum non extinguitur, inquit, tempore expectatur humana conversio.

Eundem traditionis modum, quo per longanimitatem & patientiam non inducitur vindictam patitur eos Deus secundum cordis sui agere voluntatem. Iuliano præformavit Pelagius, & aliquoties in expositione illius Apostolici contextus inculcat. Quod facit, inquit, volens eos ad penitentiam converti. Quamquam & alium traditionis modum Pelagius in ipsdem Commentarijs designaverit ac protulerit. Tradere, ait ille, in Scripturis dicitur Deus, cum non retinet delinquentem propter arbitri libertatem, sicut in Psalmo dicit: Et amisit eos secundum desideria cordis eorum. Quod

alio in loco clarius exprimit, nam ut exponeret quo pacto det spiritum compunctionis Deus, Deum dicit ex usu Scripturarum tradere aut dare, propterea quia ipse est qui dedit libertatem; quam scilicet non à peccatis retinendo nec peccatorem vitæ succisione sceleribus subtrahendo peccare permittit. Nullum ergo iudicium Dei in huiusmodi traditione vel datione spiritus compunctionis agnoscunt; nec alio fere hoc modo fieri putant quam quo dat etiam spiritum fidei, libertatem videlicet ad utrumque largiendo. Nam Pelagius eum dixisset: Dei ergo dare, spiritum compunctionis, permittere, mox subiungit, nam si voluissent spiritum fidei accepissent. Et paulo post eum Deum tradere dixisset, quia libertatem dedit, que nempe suo se arbitrio flecteret in quacumque partem videretur; adijcit etiam pro utraque: Hæc non facit eius patientia quoniam nescit peccatum inferri vindictam, nec bonum premium.

Ex quibus jam facile intelligas quid sibi velit Iulianus quando Deum dicit tradere desiderando. Non enim intelligit phrasim illam ut Catholici solent, quasi Deus gratiam suam subtrahendo, diabolum immitendo, aliisque occultis ac mirabilibus modis ex profundo iudicio potentiaque venientibus peccatores ita suis desiderijs traderet ut fiant eadem peccata, & peccatorum supplicia præteritorum, & suppliciorum merita futurorum; sed hoc dumtaxat quod eos tradat sinendo libertatem datam sine retinaculo, sine pœna perpetrare quilibet quasi hominem deseruisset Deus: non tonitatem aliquam subtrahendo sed potius longanimitatem largiendo quæ delinquentes ad penitentiam præstolatur. Hæc enim omnino principia Pelagiana postulant: quæ sicut hominis arbitrio nihil à Deo veræ internæque gratiæ immittit statuunt, ita nec deferendo subtrahi, sed irretentam solummodo impunitamque libertatem Deo longanimitate expectante pro sua indifferentia huic illuc volvi atque revolvi. Hoc est enim quod Pelagianam illam subtilitatem irridendo dicit Augustinus: Quis vero ita desipiat, ut cum audiverit quod in Psalmo canitur; ne tradas me Domine à desiderio meo peccator: hoc dicat orasse hominem ne Deus sit pœniens erga illum, si Deus non tradit ut mala fiant, nisi patientem bonitatem prabendam cum sunt?

Sed quantalibet cæcitate & perversitate Iulianus ad veritatem niteretur, subinde tamen tenebris ejus, veluti fulgure intermicante, vel invitus vel imprudens ad ejus confessionem impulsus est. Nam quodam loco laudat altitudinem sapientiæ & scientiæ Dei, qui ex ætate futuram operum retributionem ex multa parte liberum arbitrium formam voluit implere iudicij. Iustissime enim sibi bonus homo malusque committitur, ut & bonus se fruatur utique in opere bono, & malus seipse patiat utique in opere malo. Quod profecto illi & peccatum est, quia malum facit, & pœna peccati quia malum se patitur, ut notat Augustinus. Quod clarius professus est ipse Iulianus alio in libro cum dicit: Invidia protinus ipsi de quo oritur

In c. 11. ad Rom.

In c. 11. Rom. n. 17.

Lib. 5. cont. Jul. c. 3.

Lib. 5. cont. Jul. c. 4. Psalmo 139.

Lib. 5. cont. Jul. c. 6.

Ibid.

Lib. 6. c. 1. vexas

peccati auctorem. Et cum defensionem populi Romani quæ libero arbitrio facta fuerat insul-
tabundus vocat ultionem Dei. De quibus tam-
luculentis antilogis Augustinus; An tandem
aliquando concedis quod obstinatissima contentione
negaveras, occulto Dei iudicio fieri ut in ipsis hominum
voluntatibus inveniatur aliquid quod & peccatum sit,
& poena peccati? hoc enim nisi in ipsa tua sententia
sapuisse, nullo modo factum hominum ultionem Dei esse

dixisses. Et alibi: Meministi me quandoque disputa-
veris contra lucidissimam qua per Apostolum de prom-
pta est veritatem, affirmans nullo modo esse posse ali-
quid, quod & peccatum sit & poena peccati? Quid est
ergo nunc quod obliuis tanta loquacitatis tua? &c.
nempe Haeretici dum arma sua vana & obtusa
jactanter ventilant, quæ feriantur, nudare solent,
& seipfos, dum alios terriant, graviter
vulnerare.

De virtute & operibus bonis.

CAPVT SEXTVM.

Sicut in peccati intelligentia, ita & in explicatione virtutis ac boni operis novam doctrinam sectati sunt Pelagiani. Quæ ut intelligatur obseruandum est in omnibus fere bonis operibus maxime externis duo posse distingui, officium & finem. Officium est id quod agitur, ut vestire nudum, pascere pauperem, concupiscentiam continere, & similia quæ esse videntur bona: Finis, id propter quod agitur. Pelagiani igitur bonum opus esse statuunt officium nudum per se consideratum, & ab omni finis intentione se junctum, ex cuius appositione volunt fieri ut homo vel temporale primum vel æternum in celo consequatur, prout in creaturam aliquam vel creatorem veluti finem opere suo colligaverit. Hoc dicebant esse fructuose bonum, illud sterilitur. Quapropter Augustinus de Iuliano: *Quæ tu non attendens, fines ab officiis separasti, & virtutes veras officia sine finibus appellanda esse dixisti.* Sed ipsum audiamus discrete hoc explicantem Iulianum: *Cunctationem*, inquit, *origo virtutum, in rationabili animo sita est. & affectus omnes per quos aut fructuose aut sterilitur boni sumus, in subiecto sunt mentis nostræ prudentia, iustitia, temperantia, fortitudo. Horum igitur affectuum vis cum ipse in omnibus naturaliter, non tamen ad unum finem in omnibus properat, sed pro iudicio voluntatis cuius nutum seruiunt, aut ad æterna aut ad temporalia diriguntur. Quod cum sit, non in ea quod sunt (nempe virtutes, seu affectus virtuosi ac boni) non in ea quod agunt (bonum scilicet opus) sed in eo solo variant quod merentur. Nec nominis sui possunt nec generis sustinere dispendium (quasi non essent veræ virtutes vel eo nomine non essent nuncupandæ) sed solius quod appetiverunt præmii aut amplitudine litantur aut exilitate frustrantur, hoc est, ut exponit Augustinus, terrenorum commodorum fructu non caelestium præmiorum. Ex quibus clare videmus ad discernendum, juxta Pelagianos utrum aliquid sit vera virtus & verum opus bonum, hoc tantummodo intuendum esse quod agitur, non causam quæ eadem esse cur agatur. Affectus enim illos quos homini vult esse naturaliter inritos, etiam tunc dicit esse bonos & per eos hominem bonum, quando ad temporalia commoda diriguntur: eosque etiam tunc vocari atque esse prudentiam, iustitiam, temperantiam, ac fortitudinem. Vnde*

fane consequens est quod Augustinus obseruat, ut verâ sit avarorum prudentia, qua exco-
gitant genera lucellorum: & avarorum iustitia, qua gravium damnorum metu facilius nonnunquam sua continent quam usurpant aliquid alienum: & avarorum temperantia, qua luxuria quoniam sumptuosa est cohibent appetitum, soloque necessario victu tegumentoque contenti sunt: & avarorum fortitudo, qua ut ait Horatius: per mare pauperiem fugiunt, per saxa per ignes. Nec aliud erit quam vera iustitia Catilinæ comprehendere multos amicitia, tueri obsequio, cum omnibus communicare quod habebat: & fortitudo vera erit ejus, quod frigus, famem, sitim ferre poterat: & vera patientia quod patiens erat medix, algoris, vigilia, supra quam cuiquam credibile est. Ex quibus principij: apud Pelagianos fixum atque indubitatum erat, inter Ethnicos veras esse posse & fuisse virtutes. Nam de Fabricijs, Camillis, Regulis, ac Scipionibus agens Iulianus: *Erunt ergo, interrogat, in dante nativæ sempiternæ, in quibus erat vera iustitia? quali diceret, nequaquam. Ideoque tam absurdum esse negare illas esse veras virtutes ac si quis corpus Ethnici, corpus esse negaret. Si dicatur, inquit, quia castitas infidelium castitas non est, eadem fronte dicitur, quia corpus Paganorum corpus non sit, & deuli Paganorum sensum non habeant intuendi: & frumenta quæ in Paganorum nascuntur agris frumenta non sint: & multa alia quæ tanta absurditatis sunt, ut visum possint intelligentibus commovere.*

Ex hac virtutum ac boni operis descriptione originem habet quod ad veram virtutem sive ad bonum opus nullo modo Christi fidem statuerent esse necessariam. Nam & Iulianus & omnes communiter Pelagiani impiorum exempla proferebant & Catholicis opponebant, quos dicebant alienos à fide Christi abundare virtutibus, in quibus sine adiutorio gratia solum est natura bonum licet superstitionibus maniparatum, qui solis libertatis ingenta virtutes, & misericordes crebro & modesti & casti inveniuntur & sobrii.

Multò verò magis vera peccata esse pernegabant, si quod talium operum moralium sine fide Christi Ethnici facerent. Hinc idem Iulianus: *Si gentilis nudum operuerit, periclitantem liberave-*